

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

○

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

בהעלותך

(חלק יח — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלכותי שיחות
שבוע פרשת בהעלותך, יבייח סיון, ה'תשפ"א (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בהעלותך

92

שרש"י שואל „למה נסמכה כו", הרי זה מפני שע"פ פשוטו של מקרא ישנו קושי בסדר הפרשיות (או שישנה שאלה אחרת בפשוטו של מקרא, המתיישבת ע"י ביאור הטעם לסמיכות הפרשיות).

השאלה בסמיכות הפרשיות כאן – י"ל בפשטות:

חנוכת הנשיאים החלה „ביום כלות משה להקים את המשכן"*** – ראש חודש ניסן, שה' השמיני למילואים⁶, ונמשכה שנים עשר יום⁷, נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום⁷.

הדלקת הנרות, „בהעלותך את הנרות" ע"י אהרן הכהן, החלה, בפשטות, ביום הקמת המשכן בר"ח ניסן. וא"כ בהכרח לומר, שהציווי „בהעלותך" נאמר קודם יום השמיני למילואים⁸. וממילא עולה השאלה

* (5) נשא ז, א.

(6) פרש"י שם.

(7) מדתם רש"י ולא פירש כלום עה"פ ביום השביעי (נשא ז, מח – משא"כ בהראב"ע שם). וכן הוא ע"ד (הדרש ו) ההלכה – שר"ע אדה"ז חאו"ח סתכ"ט ס"ט. וש"נ. – ולא תירץ רש"י קושיה הראב"ע, כיון שכתוב בקרא: נשיא אחד ליום ג' וביום השביעי דפשוטו – רצופין. ולהעיר מפרש"י שם (ז, יד): לא מצינו כו' והוראת שעה הייתה.

(7*) נשא ז, יא.

(8) או ביום שמיני למילואים. שהרי כבר פרש"י נשא (ה, ב) „שמונה פרשיות נאמרו בו ביום כדאיאת במס' גיטין בפ' הנוקין", ושם

(*) ס, סע"א ואילך.

א. בתחילת פרשתנו העתיק רש"י מן הכתוב את תיבת „בהעלותך" ופירש: למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו כשלא הי' עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את המנורה³.

כבר נתבאר פעמים רבות⁴, אשר מזה שרש"י משמיענו רק במקומות ספורים את טעם סמיכות הפרשיות – אף שישנן דרשות חז"ל בטעם סמיכות הפרשיות בעוד ריבוי מקומות – מוכח שע"ד הפשט⁵, דרך פירוש רש"י על התורה, אין זו קושיא מדוע נסמכו פרשיות אלה דוקא זו לזו; ובמקום

(1) פרש"י זה ליתא בדפוס א"ו וב' (וכן ליתא בכת"י שראיתי)** אכל הובא בשאר דפוסים שראיתי, ברמב"ן („לשון רש"י ממדרש אגדה"), אברבנאל, מושב זקנים עה"ת. וכן הובא בלקו"ת פרשתנו (לא, רע"ג) בשם רש"י. ובאוה"ח הובא מ„דבריהם ז"ל".

(2) ראה תנחומא פרשתנו ג. ה. במדב"ר פט"ו, ג. שם, ו.

(3) ברמב"ן הובא בסימו הלשון „בוקר וערב", ובאברבנאל ואוה"ח „ערב ובוקר וכו'".

(4) ראה גם רא"ם ר"פ שלח. שפ"ח (ועוד) שם.

(5) להעיר ג"כ מפ"י הראב"ע ר"פ משפטים (כא, ב).

(* אלא ששם, בהמשך להפירוש „על שם שהלהב כו" איתא: „ולמה נסמכה פרשת נרות לחנוכת המחב כו" (ומביא תוכן דרשת התנחומא פרשתנו ה).

(**) ולא הובא גם במפרשי רש"י (שראיתי) לבד מספר זכרון.

ולכן הוצרך רש"י לבאר, שפרשת המנורה נכתבה כאן כדי ללמדנו בכך על-דבר חלישות הדעת של אהרן „כשראה אהרן חנוכת הנשיאים" ועל-דבר הנחמה שניחמו הקב"ה.

ב. אבל צריך להבין:

(א) תשובת הקב"ה „שלך גדולה משלהם שאתה מדליק כו"ו" הרי אין בה הסבר וביאור במה „שלך גדולה", וא"כ, כיצד זה ביטלה את ענין „חלשה אז דעתו" דאהרן?¹⁴

(ב) ואם תמצי לומר שזהו דבר

„למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים"? למה נקבע מקומה של פרשת המנורה בסמיכות אל – לאחד – פרשת הנשיאים?⁹

[ואף ש„אין מוקדם ומאוחר בתורה" הוא כלל אף בפשוטו של מקרא לפירוש רש"י¹⁰ – הנה תירוץ זה משמש רק בלית ברירה, וגם אז נדרש טעם על זה¹¹; ובפרט בנדון זידון, ששינוי הסדר נותן מקום לטעות לא רק בסדר המאורעות¹², אלא בהתחלת זמן קיום מצות הדלקת הנרות ע"י אהרן¹³].

מפורש „פרשת הנרות" ובפרש"י „בהעלותך לפי שבו ביום התחילו להדליק".

(9) ואין לומר שבנדוד"ד לא איכפת ל"י כיון שכבר נצטוו פרשת הנרות בר"פ תצוה ובפ' אמור (כד, ב ואילך) – כי הרי כאן ניתוספו כמה פרטים בהציווי „אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" וכו', שלא נאמרו בפ' תצוה ואמור (משא"כ בתרומה כה, לז – דהמדובר ע"ד עשיית המנורה ולא הדלקתה כבפרשתנו. וראה פרש"י שם). וראה אורח"ח עה"פ ד"ה בהעלותך.

(10) ראה פרש"י בראשית ו, ג. וישלח לה, כט. ובכ"מ. וראה לקו"ש ח"ז ע' 119.

(11) ראה לקו"ש ח"ז ע' 279. לקמן ע' 340.

(12) כבפירושו בבראשית וישלח שם. ועד"ו בשמות ד, כ. ולהעיר שבכלל ע"פ פש"מ אין מוכרח לידע הזמן דכל ציווי, וכפרש"י ר"פ אחרי „מה ת"ל כו"ו" (ראה לקו"ש ח"ז ע' 117 הערה 3).

(13) ומטעם זה מובן דאין לפרש (נ"ד מ"ש

הרמב"ן נשא ז, א. וראה גם רמב"ן פרשתנו ט,

א) דמכיון שהתחיל ע"ד חנוכת הנשיאים ביום

ח' למלואים פשוט שממשיך בהקרכת כולם, ולכן

הוצרך לפרש „בהעלותך את הנרות" לאחר כל

הקרבנות והנשיאים – כי מכיון שנותן מקום

לטעות בזמנו פשיטא שהכתוב ה' מפרטו במקום

אחר. ועפ"ז יומתק הלשון „למה נסמכה פרשת

המנורה כו"ו", שמפשוטו הלשון משמע שהשאלה

היא לא רק למה נאמרה כאן כ"א ע"ז שנסמכה

לפרשת הנשיאים, כי זה נותן מקום לטעות כו'.

או י"ל דמתחלה ה' צריך לכתוב (ביום כלות

משה) פ' הדלקת הנרות שהיא עבודה הקבועה במשכן, ואח"כ חנוכת הנשיאים שענינה קרבן שעה ודהיחיד (פרש"י נשא ז, יב).

(14) בתנחומא שם ג מסיים „אל הקב"ה לאהרן ולבניו כל השבטים עשו לעצמם חנוכה ואתם לעצמכם עשו חנוכה לכך נאמר דבר אל אהרן ואל בניו בהעלותך ואח"כ קו את הלויים" (וראה תנחומא תצוה ב). ובתנחומא שם ה: אמור לאהרן אל תתירא לגדולה מזו אתה מתוקן כו' הקרבנות כ"ז שבהמ"ק קיים הן נוהגין אבל הנרות לעולם אל מול כו'.

אבל פשיטא שאין לפרש ברש"י כבמדרשים

הנ"ל: בנוגע למדרש הא' (נוסף ע"ז שלא נאמר

שם „שלך גדולה משלהם" הרי) איתא שם דכל

שבת לוי „היו מצירים ואומרים כו' כיון שעברה

חנוכת המזבח אל הקב"ה לאהרן ובניו כל

השבטים עשו לעצמם חנוכה ואתם לעצמכם

עשו חנוכה לכך נאמר כו"ו" שמשמע שציווי על

ההדלקה ה' לאחר חנוכת הנשיאים, וגם המשך

הפרשה קח את הלויים הוא בהמשך לחנוכה

והוא פיוס ג' להלויים (ראה פי' מהר"ז שם),

אשר כל זה אין מרומז כלל בפירש"י.

וכן בנוגע למדרש הב' – הרי: א) מעלת

הדלקת הנרות דאהרן היא לפי שהיא לעולם

(ראה פי' הרמב"ן עה"פ) ומלשון רש"י משמע

שהמעלה היא בהדלקתו עתה. ב) רק הנרות

שייכים לאהרן, אבל הקרבנות שייכים להנשיאים

– אינו ע"ד הפשט כלל. וראה לקמן בפנים.

(ב) מדוע הזכיר רש"י גם „ומטיב (את הנרות)“ – הלא פסוקים אלו עוסקים רק בהדלקת הנרות, ולא בהטבה?²¹

(ג) מה פשר הלשון „שאתה מדליק ומטיב“ – לשון הווה – והרי עסקינן לאחר שכבר „ראה אהרן חנוכת הנשיאים“, ב"ב ניסן, והוה לי למימר „שהדלקת והטבת“ (בעת חנוכת המנורה, כשהדליק לראשונה)?

ד. והביאור בזה:

המענה „שלך גדולה משלהם שאתה מדליק וכו“ לא בא לנחם את אהרן נחמה בעלמא, בהזכרת עבודה הנעשית על ידו, אלא לומר לו שמה שהוא „מדליק ומטיב את הנרות“ הרי זה גם ענין של חנוכת המשכן; היינו, שכשם שהנשיאים הביאו את חנוכת המזבח, כך אהרן חנך את המנורה [משא"כ שאר כלי המשכן, שחינוכם לא הי' ע"י אהרן, כדלקמן ס"ז];

ובזה ביטל הקב"ה את חלישות הדעת של אהרן על כך ש„לא הי' עמהם בחנוכה“²² – מפני שאף לו חלק

הפשוט, שאהרן הבין מדעתו, קשה לאידך גיסא – מדוע „חלשה אז דעתו“ מלכתחילה?

(ג) קושיות הרמב"ן¹⁵ – (א) „למה נחמו בהדלקת הנרות ולא נחמו בקטורת בקר וערב ששבחו הכתוב ישימו קטורה באפך ובכל הקרבנות ובמנחת חביתין ובעבודת יום הכפורים שאינה כשרה אלא בו ונכנס לפני ולפנים וכו“, (ב) „מה טעם לחלישות דעת הזו והלא קרבנו גדול משל נשיאים שהקריב בימים ההם קרבנות הרבה כל ימי המלואים“. [ואף שלפי פשוטו של מקרא משה (ולא אהרן) הוא שהקריב בז' ימי המלואים¹⁶, הרי א] בעליהם של קרבנות אלו¹⁷ היו אהרן ובניו¹⁸. (ב) מפורש בפסוק שבשמיני למלואים הקריב אהרן קרבנות¹⁹].

(ד) יתירה על זו (על קושיות הרמב"ן)²⁰: מסתבר בפשטות, שהקרכת הקרבנות שהביאו הנשיאים על גבי המזבח נעשתה אף היא ע"י אהרן (ובניו)!

ג. גם צריך להבין בלשון פירוש רש"י:

(א) מהו הלשון „חידך כו“ – שבועה למה לי?

15) עה"פ כאן.

16) כפשטות הכתובים הציווי בפ' תצוה (כט, א ואילך), וכן בקיום הציווי בפ' צו (ח, א ואילך), ובפרש"י פקודי מ, כט: אף ביום השמיני למלואים כו' שמש משה והקריב כו'. וכמפורש גם ברמב"ן שם, כז.

17) כן צ"ל בכוונת הרמב"ן כאן.

18) פרש"י תצוה שם כב, כד. רמב"ן שם, כו. ועוד.

19) שמיני ט, ב ואילך.

20) קושיית האוה"ח כאן.

21) גם צלה"ב: מדוע קאי רש"י על התיבה „בהעלותך“ ולא על התחלת פרשת המנורה, דבר אל אהרן גו"י?

22) דיוק לשון רש"י „חלשה דעתו“ ולא „הי' מיצר“ (כלשון התנחומא ובמדב"ר (שם ג) בנוגע ללויים, ובתנחומא תצוה ב „הי' אהרן נפשו עגומה“) – כי חשב שאינו ראוי לחנוכה* לפי שנשאר עדיין רושם עליו מחטא העגל** (ראה

(* משא"כ עבודה התמידית בהמשכן (קטורת עבודת הקרבנות וכו') אינה שייכת לזה – כי זוהי העבודה המוטלת עליו בכלל.

** אף שהביא קרבנות לכפר לו על מעשה העגל – ראה פרש"י תצוה כט, א. שמיני ט, ב.

שכל פעולת חנוכת המנורה²⁴ היא ע"י אהרן²⁵.

(ג) „את הנרות“: חנוכת הנשיאים היתה במזבח החיצון – בחצר (שהרי אף הקטורת שהביאו הנשיאים לחנוכת המזבח לא הוקרבה על המזבח הפנימי, אלא על המזבח החיצון, „והוראת שעה היתה“²⁶), ואילו חנוכת אהרן היא במנורה העומדת במשכן – בפנים²⁷, אשר מזה מובן שבחנוכת המנורה ע"י הדלקת הנרות ישנה חשיבות יתירה²⁸ על הקרבת קרבנות הנשיאים.

ו. אבל עפ"ז צריך להבין: מפני מה „חלשה אז דעתו“ של אהרן מלכתחילה, בראותו שחנך את המנורה, אשר בזה חשיבות יתירה על חנוכת המזבח דהנשיאים [ואין לומר שלא ידע את מעלת חנוכת המנורה על פני חנוכת הנשיאים, שכן א] זהו דבר הפשוט, כנ"ל. (ב) אם ה' זה חידוש – ה' על הקב"ה לבאר בהנחמה מהו תוכן המעלה].

והביאור בזה: מפשטות הכתובים

ב„חנוכה“, ואדרבה – „שלך (חלקך בחנוכה) גדולה מ שלהם“: חנוכת המנורה ע"י אהרן גדולה מחינוך המזבח דהנשיאים, וזאת בשלשה פרטים שרש"י הולך ומבאר: (א) שאתה, (ב) מדליק ומטיב, (ג) את הנרות.

ה. (א) „שאתה“: הקרבת הקרבנות שהביאו הנשיאים לחנוכת המזבח לא נעשתה על ידם, אלא ע"י הכהנים המקריבים; משא"כ חנוכת המנורה היתה („שאתה“) ע"י אהרן עצמו;

(ב) „מדליק ומטיב“: אילו ה' אהרן רק מדליק את הנרות ה' מקום לשאלה, מה גדול יותר, התחלת פעולת החנוכה – הבאת הקרבנות ע"י הנשיאים, אף שהסיום וההקרבה על המזבח לא היו על ידם, או גמר הפעולה – של החנוכה – הדלקת המנורה ע"י אהרן.

אבל מאחר שההטבה – דישון הפתילה כו' וההכנה להדלקה²³ – נעשית אף היא ע"י אהרן, נמצא,

פ' מהרז"ו במדב"ר שם ג. עץ יוסף לתחומא שם ה);

הלשון „מיצר“ שייך (בעיקר) כאשר חושב שמגיע לו הדבר; ולכן בנדוד לא „ה' מיצר“ (כיוון שלא ה' לו „תביעה“ שצ"ל לו חלק בהחנוכה). כ"א רק חלישות הדעת מזה שעדיין נשאר רושם מחטא העגל ואינו ראוי לחנוכה.

ועפ"ז יש לפרש המשך לשון רש"י „לא הוא ולא שבטו“ – דלכאורה: מה נוגע כאן ההדגשה „ולא שבטו“ (ובפרט ע"פ פרש"י נשא ז, יב דכל נשיא „משלו הביא“) – כי זה מדגיש יותר חלישות הדעת דאהרן, שאמר דזה ששבטו לא ה' עמהם בחנוכה הוא תוצאה מ„לא הוא“ – שהוא אינו ראוי לחנוכה. וראה תחומא שם.

וראה (בדיוק ל' „חלשה דעתו“) ס' השיחות תשמ"ח (קה"ת, תשמ"ט) ח"ב ע' 478 ואילך.

(23) ראה פרש"י תצוה ל, ז.

24) דהרי זה שאהרן מטיב הנרות כבר מפורש

בתצוה שם. והרא"י שכן אמר לו הקב"ה כאן י"ל שהוא מהלשון „בהעלותך“ שמעתיק רש"י, דלכאורה הול"ל „בהדלקתך“ וכיו"ב אלא „על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתו לשון עלי“ (כפרש"י בד"ה שלאח"ז), וא"כ מוכח שצריך להיות הטבה לפניו כי בלא"ה א"א להלהב לעלות מאל"י (כדבעי). ולהעיר מסוף פרש"י שם ש„עלי“ הכהן עומד ומטיב.

25) להעיר מאור החמה לזהר פרשתנו קנא, א ד"ה עובדא.

26) פרש"י נשא ז, יד.

27) פקודי מ, ד. כד.

28) להעיר שבנר מערבי אמרו (פרש"י) אמרו כד, ג) „עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל“.

למילואים, הרי דיבורו של הקב"ה ("חייך שלך גדולה משלהם") הודיע: (א) אף שהדלקת אהרן היא לאחר הדלקת משה, הרי היא ענין של חנוכה; (ב) ועיקר: בכל י"ב הימים של חנוכת המזבח ע"י הנשיאים, גם הדלקת והטבת הנרות ע"י אהרן היתה חנוכת המנורה.³³

[ואף שאהרן כבר ראה בחנוכת הנשיאים שהחנינוך נמשך כל י"ב הימים – סבר, שאין ללמוד מעבודה אחת שבמשכן, שעלי' ה' ציווי ה' (שהיא ענין של חנוכה), לעבודה אחרת שבה לא ה' ציווי ה' כזה; ובפרט אשר: (א) חנוכת המזבח היא עבודה בחוץ וקדשי שעה³⁴ (ב) והובאה בכל יום ע"י נשיא אחד, משא"כ הדלקת המנורה היא (א) עבודה בפנים וקדשי דורות, (ב) ונעשתה בכל יום בשוה ע"י אהרן].

ולכן אמר הקב"ה מתוך הדגשה ותוקף "חייך"³⁵: אל יסבור אהרן, שמה שעבודתו בהדלקה והטבה אף היא ענין של חנוכה הרי זה רק בתורת נחמה, אבל אין זו חנוכה לאמיתתה, או שענין החנוכה שבעבודה זו הוא רק להיותה טפלה ונגררת אחרי קרבן הנשיא שבאותו יום, שענינו (של הקרבן) הוא חנוכה – הנה על זה אמר הקב"ה "חייך", לאמת ולקבוע את המציאות, שזוהי עבודת חנוכה בשלימות,

בפ' פקודי²⁹ משמע, שכל העבודות ביום השמיני למילואים נעשו ע"י משה: "ויערוך עליו ערך לחם גו", "ויעל הנרות לפני ה' גו", "ויקטר עליו קטורת גו", "ויעל עליו את העולה ואת המנחה גו" – וכפירוש רש"י³⁰ "ואף ביום השמיני למלואים שהוא יום הקמת המשכן שמש משה והקריב קרבנות צבור" – ונמצא שחנוכת המנורה כבר נעשתה ע"י משה;

ולכן "חלשה אז דעתו" של אהרן, על שלא ה' לו חלק בעבודות חנוכת המשכן.

ע"ז אמר לו הקב"ה "שאתה מדליק ומטיב" – שאף הדלקת הנרות עכשיו ע"י אהרן (בזמן חנוכת הנשיאים) היא ענין של חנוכה.

ובדוגמת חנוכת הנשיאים עצמה –

דלכאורה: לאחר ההקרבה הראשונה, הקרבת נחשון בן עמינדב, הרי הקרבנות של שאר הנשיאים אינם עוד בגדר חנוכה

(וי"ל שזהו גם הטעם לספקו של משה³¹ אם "יקריבו הנשיאים . . כולם כאחד, או כל אחד ואחד יומו") –

אלא, שכיון שכך ה' ציווי ה': "נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח"³², הרי מצד ציווי זה נעשה הדבר ענין של חנוכה.

ועד"ז בענינינו: אף שכבר הדליק משה את המנורה ביום השמיני

(33) ראה יתירה מזו באוה"ח עה"פ כאן שהדלקת הנרות בכל פעם ה' ענין של חנינוך.

(34) ראה פרש"י שמיני י, יט.

(35) ל' "חייך" איתא גם בתנחומא תצוה שם. וע"פ הנ"ל בפרש"י י"ל שזהו גם הכוונה בתנחומא שם. וראה לעיל הערה 14.

(29) מ, ד ואילך. שם, כג ואילך.

(30) שם פסוק כט.

(31) ספרי נשא ז, י. וראה אוה"ח שם.

(32) שם, יא. וכן משמע בפרש"י שם.

הי' חידוש וענין מיוחד – שהיתה רק בבוקר – ואילו הדלקת המנורה בין הערביים, אף בשמיני למלואים, היתה ע"י אהרן³⁹.

והנה, לפי שיטת רש"י בפירושו על התורה (וכן היא שיטתו בפירושו לש"ס⁴⁰), שמצות הדלקת המנורה היא רק בין הערביים, ואילו בבוקר נעשית רק הטבת הנרות⁴¹, מובן, שחנוכת המנורה מתחלתה – כיון שהדלקת המנורה היא (בקביעות רק) בין הערביים – היתה ע"י אהרן למן היום הראשון; וחנוכה זו נמשכה ע"פ דיבורו של הקב"ה עד גמר חנוכת הנשיאים⁴².

39 ע"ז יש ליישב בפשטות קושיית החדא"ג (גיטין ס, ב), "אמאי לא נקט נמי שאר עבודות תמידים כגון פרשת התמיד שבדאי בו ביום ג"כ התחילו"

כי פ' התמיד וקטורת הוצרך כבר ליום ח' למלואים בבוקר, וא"כ מובן שנאמר לפני יום ח' למלואים (וראה פרש"י פינחס כח, ד. רמב"ן פקודי מ, כז), משא"כ נרות שהתחילו להדליק (בסדר קבוע) בו ביום בין הערביים לכן נאמר בו ביום.

40 שבת כב, ב. חגיגה כו, ב.

41 כפשטות הכתובים: בר"פ תצוה (כו, כא) מערב עד בוקר, ופרש"י שם. ובפרש"י שם, כ. בס"פ תצוה ל, ז. ופרש"י שם. אמור כד, ב"ג ובפרש"י שם. וראה כס"מ הל' תמידין ומוספין פ"ג הי"ב.

42 ועוד י"ל, לכאורה, דנכלל במענה הקב"ה, "שלך גדולה משלהם": חנוכת הנשיאים בפשט"מ לא היתה חנוכה ממש של המזבח שהרי גם קרבן נחשון בא לאחר הקרבת התמיד וכו' דיום השמיני למילואים, משא"כ "שלך", הדלקת הנרות דאהרן הוא חינוך דהמנורה ממש, חנוך (התחלת) עבודה הקבועה (להעיר מפרש"י לך יד, יד) כי הדלקת משה לפניו אינה שייכת לזה. וראה לקמן בפנים ובהערה 58.

אבל אינו מוכרח, כי הקרבת הכלים: הקערת

ואדרבה, "שלך גדולה משלהם" – ולא טפלה.

ז. אבל צריך להבין:

97

(א) מדוע ניחמו הקב"ה בחנוכת המנורה ולא בשאר עבודות חינוך שבמשכן, ולדוגמא, בעבודת הקטורת על המזבח הפנימי, שתיחשב כחנוכה ע"י אהרן – אף שביום השמיני למילואים כבר הקטיר משה קטורת על המזבח הפנימי³⁶.

(ב) לפ"ז נמצא, שחנוכת המזבח ע"י נחשון בן עמינדב התחילה ביום הראשון של הקמת המשכן (ר"ח ניסן), חנוכה ממש, משא"כ חנוכת המנורה ע"י אהרן התחילה לאחר הדלקת משה ביום הראשון, וא"כ איך אפשר לומר "שלך גדולה משלהם" – גם מהחנוכה ע"י נחשון?

והביאור בזה: כבר נתבאר³⁷ בעבר בארוכה בשיטת רש"י בנוגע לקרבת ביום השמיני למילואים, שהי' בזה חילוק בין (א) לחם הפנים והדלקת הנרות ובין (ב) הקרבת משה על המזבח והקטרת הקטורת על המזבח הפנימי:

על הכתוב (אודות הקטרת משה ביום השמיני המלואים), "ויקטר עליו קטורת"³⁸, כתב רש"י, "שחרית וערבית כמו שנאמר וכו'", היינו שהקטרת הקטורת (גם) ביום זה היתה כהקטרת הקטורת שבכל השנה;

משא"כ בהדלקת המנורה ע"י משה

36 כפשטות הכתוב פקודי מ, כז (רמב"ן שם) ולשון רש"י פקודי שם כט, "והקריב קרבת צבור". וראה לקו"ש שבהערה הבאה.

37 ראה לקו"ש ח"ו ע' 229 ואילך.

38 פקודי מ, כז.

המנורה זמנה גם בבוקר ולא רק בין הערביים; ומה שכתוב „בבוקר בבוקר בהיטיבו את הנרות“ פירושו „בהיטיבו“ – „בהדליקו“⁴⁶; משא”כ לדעת רש”י⁴⁷, כנ”ל, הדלקת הנרות היא רק בין הערביים, וההטבה בבוקר פירושה – ניקוי.

נמצא, שהענין הנ”ל, אם הדלקת המנורה ע”י אהרן בין הערביים ביום השמיני למילואים היתה בגדר חנוכת המנורה, תלוי במחלוקת רמב”ם ורש”י: לדעת הרמב”ם, כיון שגם בבוקר ישנה מצות (הטבת ו) הדלקת המנורה, ממילא כבר בבוקר שמיני למילואים היתה התחלת חנוכת המנורה;

ובפרט ע”פ הפירוש בדעת הרמב”ם, שהמצוה היא שהנרות ידלקו תמיד (בבית המקדש)⁴⁸ – וכפשוטו לשונו בספר המצוות⁴⁹, „שנצטוו הכהנים להדליק הנרות תמיד לפני ה” – נמצא שאף בעירתם במשך היום (ע”י הדלקת משה) היא חלק מהמצוה, וממילא – התחלת גדר החנוכה.

ואף שפסק הרמב”ם⁵⁰ כדין המשנה⁵¹, „ואין מחנכין את המנורה אלא בהדלקת שבעה נרות בין הערבים“⁵² – י”ל, שזהו דוקא לדורות,

משא”כ הקטורת על גבי מזבח הפנימי, כיון שהקטירה משה באופן הקבוע לדורות – היתה זו חנוכת עבודת הקטורת שבכל השנה⁴³, וא”כ אי אפשר עוד לומר בנוגע לעבודת הקטורת שלאחרי זה ע”י אהרן „שלך גדולה משלהם“⁴⁴.

ח. מן ה„ענינים מופלאים“ בפירוש רש”י זה גם בעניני הלכה:

ידועה דעת הרמב”ם⁴⁵, שהדלקת

כסף וגו’ אפ”ל קודם הקרבת התמיד, חנכו המזבח בקטרת, פר וגו’.

(43) ראה לקו”ש שם (ובהערה 15 שם) דגם הקטורת דבין הערביים בשמיני למילואים הקטיר משה, ומש”כ רש”י (שמיני ט, כג) דמשה נכנס ללמדו על מעשה הקטורת ה’ לאחרי קטורת דבין הערביים.

(44) בנוגע לחם הפנים הרי עריכתו ע”י משה בשמיני למילואים היתה ביום א’ בשבוע לדעת רש”י (ע”פ פש”מ. וראה רמב”ן פקודי שם, כז*), ועריכת לחם בקביעות ה”ה ביום השבת (אמור כד, ח), וא”כ לכאורה י”ל שגם בזה מעשה אהרן בשבת לאחר ימי המילואים ה’ חנוכת השולחן, ובפרט עפ”מ”ש הצפ”ע”נ עה”ת פקודי מ, ד. תרומה כה, ל. פרשתנו ח, כ”כב.

אבל: א) אין לומר ע”ז „גדולה משלהם“ שהרי חנוכת הנשיאים הותחלה בר”ח ניסן ולחם הפנים ביום השבת שלאח”כ. ב) צ”ע בכלל (ע”פ פש”מ) זכיון שבלחה”פ נאמר „ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד“ (תרומה כה, ל), שתוכן המצוה הוא שיהי’ על השולחן משבת לשבת (ראה פרש”י תצוה כו, כ. וראה רא”ם שם) – י”ל שגם ע”י עריכת משה שע”ז ה’ „לפני תמיד“ בשבוע זה כבר הותחלה חנוכתו (משא”כ בנוגע המנורה, כדלקמן סי”ט). וראה מלבי”ם פקודי שם, כג. כלי חמדה סי”פ פקודי אות ג’.

(45) ה’ל’ תמידין ומוספין שם ה”ב. וראה שם ה”י ובנ”כ שם.

(* נמשא”כ ע”פ התוספתא מנחות פ”ז, ב. ספרי פינחס כח, ד. וראה בהנשטן בפנים ההערה.

(46) כס”מ הי”ב שם.

(47) וכ”ה דעת כמה ראשונים – הובאו באנציקלופדיא תלמודית ערך הדלקת הנרות.

(48) ראה שו”ת צפע”נ ווארשא סי’ נב. קונטרס השלמה טז, א. וראה שם צפע”נ ה’ מת”ע פ”ב ה”ח (לב, ג). ובכ”מ. ח’ הר”ח לרמב”ם שם. כלי חמדה ר”פ תצוה. ובכ”מ.

(49) מ”ע כה.

(50) שם ה”א.

(51) מנחות מט, א.

(52) ועפ”ז הדלקת משה ביום הח’ בבוקר –

ט. אבל עדיין צריך להבין: אף לדעת רש"י משמע שעיקר המצוה היא בעירת המנורה במשך כל הלילה, כמובן מדברי רש"י בפירושו על התורה⁵⁹ על „העלות נר תמיד, כל לילה ולילה קרוי תמיד“⁶⁰ (ולשיטת רש"י⁶¹ נר שכבתה בחצי הלילה צריך לשוב להיטיבה ולהדליקה) – וא"כ מהו ההכרח לומר דבר שאין עליו אפילו רמז בפשוטו של מקרא – שאהרן הדליק את המנורה בין הערביים ביום ח' למלואים? הלא יתכן שהמנורה דלקה גם בלילה ע"י הדלקת משה בבוקר, וממילא נתקיימה מצות הדלקה?⁶²

וי"ל שכיון שלדעת רש"י בפירושו על התורה⁶³ נתינת השמן במנורה

להרמב"ם שורש ג' ד"ה אבל, דחינוך המזבח מצוה לדורות כמו שכ' בפ' ואתה תצוה כו' וזוה שנינו (מנחות מט) אין מחנכין את המזבח כו'. וראה בהמשך דבריו שם, ובמפרשי סהמ"צ שם. וראה רמב"ן ר"פ שמיני. צ"פ מהד"ת שם.

(59) תצוה כו, כ.

(60) ומשמע שתמיד קאי ע"ז שדולק בכל לילה לא על פעולת ההעלאה בכל ערב. וכן משמע מפרש"י חגיגה שם. וראה רא"ם תצוה שם.

(61) מנחות פח, ב.

(62) ראה ע"ד ההלכה – זית רענן ליל"ש ריש פרשתנו שאסור לכבות הנרות. וצ"ע בפרש"י ר"פ תצוה, ואם יותר אין בכך כלום. ואולי י"ל כוונתו (בדוחק): ואם יותר ובמילא ידלק גם בבוקר.

וידועה הפליאה במדרש תנחומא תצוה ג שהיו מדליקין פעם א' בשנה (נסמן בתו"ש תצוה ס"ק צג). ובפרש"י שבת כב, סע"ב משמע שס"ל שהדלקה עושה מצוה במנורה. וראה הדיעות בזה בתו"ש מילואים לחלק בג.

(63) פרש"י ר"פ תצוה. וראה ג"כ בפ' אמור כד, ג.

משא"כ בזמן משה, הרי איתא בגמרא⁵³ וכן פסק הרמב"ם⁵⁴: כל הכלים שעשה משה משיחתן מקדשתן (מכאן ואילך עבודתן מחנכתן); ומאחר שהמנורה בזמן משה נתקדשה במשיחה, אזי הדלקת המנורה ע"י משה, שהיתה לאחרי המשיחה ובזמן חיוב המצוה, היא בגדר של חנוכה⁵⁵.

משא"כ לדעת רש"י, שמצות ההדלקה היא רק בין הערביים, ובבוקר אין גדר מצות הדלקה כלל – נמצא ממילא, אשר (אף שהקידוש הי' לפני זה בשעת משיחתן, הרי) כל גדר החנוכה⁵⁶ התחיל מהדלקת בין הערביים⁵⁷ ע"י אהרן⁵⁸.

ה"ז ציווי מיוחד ואינה שייכת להדה"נ לדורות – ולכן גם לא לחינוך (והתחלת) עבודה זו.

(53) שבועות טו, רע"א. וש"נ.

(54) כלי המקדש פ"א הי"ב.

(55) דהרי החינוך במשנה וגמ' מנחות שם ה"ע „התחלת העשי" כאלו מרגילים כלי זה לעבודה זו כו" (פיה"מ מנחות פ"ד מ"ד). ולהעיר מצפ"ע מהד"ת י, א (ועוד): ע"י מנחות דמ"ט דאף במשכן שנמשחו בשמן המשחה בעי גם חנוך עבודה. וראה ע"ד כהנ"ל אוצר הספרא (להר"מ זעמבא) ס"א ואילך.

(56) דאף שבכלי שרת נאמר כנ"ל „מכאן ואילך עבודתן מחנכתן“, דכפשוטו הוא שע"י התחלת העבודה „עבודתן מחנכתן לקדושה“ (פרש"י שבועות שם) – הרי גם בכליו של משה הי' מצוה וגדר חנוכה (התחלת העבודה) מלבד משיחתן מקדשתן – ראה צפ"ע מהד"ת שם. אוצר הספרא שם. ולהעיר מצפ"ע נסמנו לקמן הערה 69. וראה מנחות נ, א דכל דיני חינוך למדין מהכתובים בהמשכן. וראה הערה 58.

(57) ראה פרש"י מנחות שם ד"ה אי לא „וכיון דמנורה נתחנכה בערב“.

(58) אבל להעיר מפרש"י מנחות שם ד"ה בד"א דחינוך המזבח הוא פ' וזה אשר תעשה בפרשת ואתה תצוה (כט, לח) המדובר בז' ימי המלואים. וראה השגות הרמב"ן לסהמ"צ

היתתה לעולם באותה המדה ובאותו האופן, "שתהא דולקת מערב ועד בוקר" של "לילי טבת הארוכין", כך שמספר השעות שיוכלו הנרות לדלוק יהי קבוע⁶⁴, נמצא שהנרות שהדליק משה יכלו להמשיך ולדלוק בלילה רק שעות מועטות ביותר, והי' הכרח שתתקיים הדלקת הנרות ע"י אהרן.

היתתה לעולם באותה המדה ובאותו האופן, "שתהא דולקת מערב ועד בוקר" של "לילי טבת הארוכין", כך שמספר השעות שיוכלו הנרות לדלוק יהי קבוע⁶⁴, נמצא שהנרות שהדליק משה יכלו להמשיך ולדלוק בלילה רק שעות מועטות ביותר, והי' הכרח שתתקיים הדלקת הנרות ע"י אהרן.

100

אבל ב' התירושים הללו דורשים ביאור (בנוגע להדלקת אהרן דפרשתנו עכ"פ), ובפרט לדעת רש"י:

בנוגע לתירוץ הראשון – ע"פ הנ"ל נמצא שע"י הדלקת משה כבר נתחנכה המנורה להיות כלי שרת⁷³, ובפרש שהי' זה לאחר, וימשחם ויקדש אותם⁷⁴.

י. ע"פ הנ"ל בפירוש רש"י מיושבת בפשטות קושיא נוספת: איתא בגמרא⁶⁵ "הדלקה לאו עבודה היא", ועל יסוד זה פסק הרמב"ם⁶⁶ ש"הדלקת הנרות כשירה בזרים". והקשו על כך⁶⁷: הלא כתיב "בהעלותך את הנרות", היינו שההדלקה היא ע"י אהרן⁶⁸?

וכמה תירושים נאמרו על שאלה זו, ומהם⁶⁹:

בנוגע לתירוץ השני: כתב רש"י⁷⁵ "אש שנאמר בה תמיד הוא שמדליקין בה את הנרות שנאמר בה להעלות נר

א) ההדלקה הראשונה הוצרכה להיות ע"י כהן מפני שעל ידה נתחנכה המנורה להיות כלי שרת⁷⁰;

עבודתו מחנכתו כו' נתקדש למפרע. וכן מפורש בשו"ת צפע"נ ווארשא סי' נב: בזה נעשית מנורה וצריך רק כהן כו'. ובשו"ת שם סי' רנא. וראה כלי חמדה ריש פרשתנו.

71) רמב"ם הל' תמידין ומוספין שם הי"ג. מתמיד פ"ו מ"א.

64) משא"כ ע"ד ההלכה – ראה מנחות פט, סע"א. בפרש"י כתי' שם ד"ה ומ"ד מלמטה. בפרש"י שם ד"ה ושיערו חכמים בסופו. וראה תוד"ה אין עניות שם.

72) ראה צפע"נ מת"ע הנ"ל עוד, שכשכבה המנורה בלילה אז הוי זמן המצוה וצריך כהן דוקא.

65) יומא כד, ב.

66) הל' ביאת המקדש פ"ט ה"ז.

67) תוס' ישנים יומא שם.

73) ובנוגע לדעת הצפע"נ י"ל שמדבר דוקא לדורות שאז עבודתן מחנכתן שנעשו כלי שרת וגדר מנורה. אבל לא בהדלקת אהרן את המנורה. אבל לא משמע כן ממש"כ בשו"ת שם סני"ב וסרנ"א. וכן ממש"כ במהד"ת י, א (ושאר מקומות הנ"ל). וצ"ע. וי"ל שס"ל שרק אהרן התחיל להדליקו ביום א', או שהדלקתו של משה בח' למלואים הי' לפני ש"וימשח" ויקדש אותם, והוי כמו הדלקה בו' ימי המלואים. וראה רמב"ן פקודי מ, ב. לעיל הערה 58.

68) ע"פ פשש"מ אינה קושיא כי לא מצינו בפשטות הכתובים שהדלקה כשרה בזר, ובכ"מ נאמר אהרן או אהרן ובניו (בתחלת וסוף פ' תצוה. אמור שם). וגם ע"ד ההלכה לדעת הראב"ד (הל' ביאת המקדש שם. וראה כס"מ שם) צריכה להיות בכהן.

74) נשא ז, א.

75) צו ו, ו.

69) ראה בהבא לקמן – צפע"נ הל' ברכות פ"א ה"טו. הל' חנוכה פ"ג ה"ב. הל' מת"ע פ"ב הי"ח (לג, סע"ג ואילך. נעתק בצפע"נ עה"ת עה"פ. וש"נ לעוד מקומות). מהד"ת ע' 118.

70) כן מפורש בצפע"נ שם הל' ברכות, וכן מוכח מסוף דבריו בהל' מת"ע שם: ואף דהא

עשר היתה ענין של חנוכת המנורה, וממילא מובן מדוע הדבר נאמר (ושייך) לאהרן דוקא – שלך⁸².

יא. מיינה של תורה בפירוש רש"י:

לכאורה עדיין אינו מחוור לשון רש"י „שאתה מדליק ומטיב” – לשון הווה: מאחר ש„בהעלותך את הנרות” נאמר לאחר חנוכת הנשיאים, וענין „חלשה דעתו” של אהרן הי' בקשר לזמן חנוכתם – הי' לו לומר, כנ"ל, „שאתה הדלקת והטבת”?

והביאור בזה (ע"פ פנימיות הענינים) – שבזה גופא מתבאר עוד פרט בטעם הדבר ש„שלך גדולה משלהם”: אצל הנשיאים היתה החנוכה מאורע חד-פעמי במשך שנים עשר יום אלו, משא"כ אצל אהרן, תמיד – בכל פעם שהוא מדליק ומטיב את המנורה – קיימת מעלה זו של חנוכת המנורה⁸³.

וההסברה בזה: בענין חנוכת המזבח מבאר רבינו הזקן⁸⁴, שכשם שכאשר מחנכים ילד, נותנים לו ביום החינוך ריבוי מתנות כו' – תוספת התקרבות, הנותנת לו כח להמשך לימודו –

כך גם הי' בחנוכת המזבח, שלקרבות שהקריבו אז היתה מעלה יתירה על הקרבות שהקריבו במשכן באופן תמידי, ולכן הם המשיכו אור אלקי נעלה יותר;

וי"ל בדרך אפשר שזהו הפירוש הפנימי בכתוב „שלך גדולה משלהם”

(82) ואולי גם הצפעה"נ כוונתו כנ"ל.

(83) להעיר מאוה"ח עה"פ כאן.

(84) תו"א כט, סע"ד ואילך. לקו"ת נשא כט,

א. ברכה צח, סע"ב ואילך.

תמיד אף היא מעל המזבח החיצון תוקד" – היינו שלפי רש"י הכתוב „להעלות נר תמיד” קאי (לאו דווקא על נר מערבי, כדעת הרמב"ן⁷⁶, אלא) על כל הנרות⁷⁷ – וממילא אינו מוכרח (אפילו ע"ד ההלכה – לפירוש רש"י) שישנו חיוב להדליק את הנר המערבי מן המזבח; וי"ל שרש"י סבירא לי' כדעת הראב"ד⁷⁸, שהחיוב להדליק מן המזבח החיצון⁷⁹ הוא דוקא בעת שאין נר דלוק כלל⁸⁰ במנורה⁸¹.

אבל ע"פ הנ"ל בדעת רש"י הרי קושיא מעיקרא ליתא: „בהעלותך את הנרות” בא ללמדנו שאף שהדלקת משה קדמה, מכל מקום הדלקת אהרן מיום ח' למלואים ועד ליום השנים

(76) ר"פ תצוה.

(77) ראה בארוכה רא"ם תצוה שם. מנ"ח מצוה צח בסופה.

(78) הל' תמידין ומוספין שם. אבל בראב"ד בפ"י לתו"כ פ' צו שם ב: א"נ בנר מערבי עצמו שאחר שמשלים להדליק שאר הנרות ממנו מטיבו כו' ומדליקו ממזבח העולה וכן הי' עושה בכל ערב וערב.

(79) אבל י"ל גם לאידך, שמכיון שלדעת רש"י „תמיד” האמור במנורה קאי על כל הנרות מצד הדלקתן בכל לילה (ולא הביא גם בפ' אמור כד, ב ואילך דרשת התו"כ שם ולא הספרי דרשי פרשתנו), י"ל שחיוב הדלקה ממזבח העולה הוא בכל הנרות.

(80) אבל ראה פרש"י יומא מה, ב ד"ה אש מחתה.

(81) ועוד להעיר: הדין שצריך להדליק ממזבח העולה הר"ז רק בנר מערבי שכבה, וכ"ה לשון התו"כ כהובא ברמב"ן ר"פ תצוה, והרי בזמן שמעון הצדיק הי' נס שלא כבה – ראה פרש"י שבת כב, ב. תוס' מנחות פו, ב. ועוד. ופשיטא דבזמן אהרן הי' הנס, אלא שי"ל דבנוגע למשכן כיון שפרקוהו בשעת המסעות ואח"כ הקימוהו הוצרכה להיות הדלקה מחדש. ואכ"מ.

פעמי בלבד, ומשמעות הענין בעבודת ה', שזוהי נתינת כח מסויימת לאלו העומדים במצב של חידוש עבודה, בדרגא חדשה בעבודה, אבל לא ענין תמידי לכל בני ישראל – לכן „חלשה דעתו“, באמרו, שגם החינוך דהדלקת הנרות הוא רק באופן של תוספת אור לעובדי ה' מסוג כזה שאפשר לפעול בהם אהבה בחידוש ותוקף לאלקות.

אבל אלו אשר אינם בדרגא זו, ועאכו"כ אלו אשר אינם „נר ה“ בגלוי, לא יוכל אהרן לפעול בהם ע"י חינוכו, שיהיו לעובדי ה', אשר בהם יאיר אור ה'.

ועל זה אמר לו הקב"ה „חייך שלך גדולה משלהם“: ע"י המשכת אלקות באופן של „חייך“ – מלמעלה מסדר השתלשלות, בחי' „החכמה“ תח"ו, ולמעלה יותר, מעצמות אור אין סוף – מתקיים „שלך גדולה משלהם – שאתה מדליק ומטיב“, היינו שתוספת האור והכח מחינוך אהרן פועלת בנשמות ישראל את ההדלקה וההטבה, בכל אחד ובאופן תמידי.

שאתה מדליק ומטיב את הנרות“: תוספת האור של חנוכת המזבח והנשיאים היתה רק במשך שנים עשר הימים האמורים, משא"כ אצל אהרן, בכל זמן שמדליק ומטיב נעשה ענין של חנוכה – תוספת אור השכינה (ע"ד מה שפעל אהרן בשנים עשר הימים).

ובזה מוכן גם הטעם שאמר הקב"ה „חייך כו“ – בשבועה, המורה על החלטה ותוקף מיוחד – המשכה חדשה של אלקות: מצד המשכת האלקות ע"פ סדר השתלשלות מוכרח להיות חילוק בין התחלת וחינוך הדבר (שאז מאיר אור נעלה יותר) להמשכה שבאה ע"י העבודה התמידית לאחרי זה;

ודוקא מצד האור שלמעלה מהשתלשלות – הבא בדרך שבועה (חייך) – יכולה להיות גם בהדלקה התמידית של אהרן תוספת אור, תוספת בגילוי השכינה, כפי שישנה בשעת החינוך.

יב. ענין זה שייך גם לתוכן ולעבודה הרוחנית של „בהעלותך את הנרות“: מבואר בחסידות⁸⁵, שהנרות הן נשמות ישראל, וכמו שנאמר „נר ה' נשמת אדם“: כללות נשמות ישראל נקראו מנורה, וז' הנרות הן ז' מדריגות בעובדי ה' (אהבה משוך כמים, אהבה כרשפי אש כו); וזוהי עבודת אהרן – בהעלותך את הנרות, להמשיך „חיות ואלקות“ בנשמות ישראל, לרוממן ולעורר בהן את האהבה לאלקות.

ולכן „כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו“ – דכיון שחנוכת הנשיאים היא ענין חד-

(86) להעיר מד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט פ"י, שזהו החילוק דמשה ואהרן. ולהעיר מלשון הלקו"ת שם רפ"ב: להעלות אהבה עזה לה' ולהגדיל מדורת אש כו'. וראה לקו"ש חכ"א ע' 178 ואילך.

(87) ראה בארוכה לקו"ת פרשתנו לב, א ואילך שלכן שלך גדולה משלהם, כי הוא ממשיך גם מבחי' חכמה להיות ההעלאה דנשיא, משא"כ הנשיאים.

(88) וי"ל שזהו מכחו של משה ואהרן, ראה לקו"ת שם. אוה"ת תצוה ע' א'תרנט. ועוד. וראה בהנסמן בהערה הבאה.

(85) לקו"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ.

הנשמה, ויתחיל ללמוד תורה ולקיים מצוות?

ועל זה בא המענה „חייך“, היינו, שאם התעסקותו עמו תהי' מתוך מסירת (חיי ה)נפש – ביודעו שהדבר נוגע לחייו, היינו שהדלקת „נר ה“ של הזולת נוגעת ב„נר ה“ שלו (מפני שדוקא אז תהא כל המנורה דולקת בשלימות) –

אזי ודאי יפעל עליו, מפני שבפנימיות נפשו נר ה' ישנו, וצריך רק לגלותו;

וע"י הדלקת נר ה' בכל אחד מישראל, שאז יודלקו כל שבעת הנרות של כנסת ישראל, מביאים וממשיכים⁹¹ גם את המנורה הטהורה בבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו ממש.

(משוחות ש"פ בהעלותך תשכ"ה)

וההסברה בזה⁸⁹: נתנת הכח של הדלקת הנרות דאהרן אינה רק הקדמה לעבודה, כחנוכת הנשיאים, אלא היא עצמה נעשה עבודת הנשמות; היינו, שהדבר נעשה לענין פנימי בנשמת איש ישראל, הבא דוקא ע"י גילוי בחינת חכמה שבנפש.

וממילא מובן שדבר זה נפעל בכל אחד מישראל, גם באלו שאינם עובדי ה' בגלוי, מאחר שבכל אדם מישראל ישנו אור ה', השורה בחכמה שבנפש⁹⁰, ומצד זה כל אחד ואחד בפנימיות נפשו הריהו „נר ה“ שנמשך לשרשו.

יג. ומזה גם הוראה לכל אחד ואחד: בשעה שפוגשים יהודי אשר לעת עתה אין לו, לכאורה, שום שייכות לעבודת ה', ו„נר ה' נשמת אדם“ אינו ניכר בו, יכולה לעלות המחשבה: כיצד אפשר לפעול על יהודי כזה, שתאיר בו

91) להעיר דכללות קיום המצות בזמן הגלות הוא מעין חינוך והרגל (ראה לעיל הערה 42 מפרש"י לך. פיה"מ מנחות פ"ד שם) לקיום המצות בימות המשיח – ראה ספרי עקב, יא, יז הובא בפרש"י שם יח. רמב"ן אחרי יח, כה.

89) ראה המשך תרס"ו ע' קכה ואילך. קל ואילך. ולהעיר מאזה"ת פרשתנו ע' שנג ואילך. 90) תניא פ"י ח"ט.

